

Foiled Ambush (6:8-12)

ח וּמֶלֶּךְ אֲרָם, הָיָה נִלְחָם בְּיִשְׂרָאֵל; וַיִּנְּעַץ
אֶל-עֲבָדִיו לֵאמר, אֶל-מְקוֹם פְּלֹנִי אַלְמֹנִי
תַחַנֹתי.

8 Now the king of Aram warred against Israel; and he took counsel with his servants, saying: 'In such and such a place shall be my camp.'

ט וַיִּשְׁלַח אִישׁ הָאֱלֹהִים, אֶל-מֶלֶּךְ יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר, הִשְּׁמֶר, מֵעֲבֹר הַמָּקוֹם הַזֶּה: כִּי-שָׁם,
אַרַם נְחִתִּים.

9 And the man of God sent unto the king of Israel, saying: 'Beware that thou pass not such a place; for thither the Arameans are coming down.'

י וַיִּשְׁלַח מֶלֶּךְ יִשְּׂרָאֵל, אֶל-הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר-לוֹ אִיש-הָאֱלֹהִים וְהִזְהִירֹה--וְנִשְׁמַר שַׁם: לֹא אַחַת, וְלֹא שִׁתַּיִם. **10** And the king of Israel sent to the place which the man of God told him and warned him of; and he guarded himself there, not once nor twice.

יא וַיִּסְעֵר לֵב מֶלֶּךְ-אֲרָם, עַל-הַדְּבָר הַזֶּה; וַיִּקְרָא אֶל-עֲבָדִיו, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, הֲלוֹא הַגִּידוּ לִי, מִי מִשֵּׁלֵנוּ אֵל-מֵלֶךְ יִשְׂרָאֵל. 11 And the heart of the king of Aram was sore troubled for this thing; and he called his servants, and said unto them: 'Will ye not tell me which of us is for the king of Israel?'

יב וַיּאמֶר אַחַד מֵעֲבָדָיו, לוֹא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְּ: כִּי-אֱלִישָׁע הַנְּבִיא, אֲשֶׁר בְּיִשְׂרָאֵל, יַגִּיד לְמֶלֶךְ יִשְׁרָאֵל, אֶת-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר בַּחֲדַר מִשְׁכָּבֶךְּ. 12 And one of his servants said: 'Nay, my lord, O king; but Elisha, the prophet that is in Israel, telleth the king of Israel the words that thou speakest in thy bed-chamber.'

How does Elisha know?

1. Malbim 12:8

שהיה רוח האלהי חופף עליו כל היום, עד שהיה יודע כל הנעשה בארץ, ובאשר מלך ארם נלחם אז בישראל

ויועץ על עבדיו שחנייתו יהיה במקום נעלם ומופלא ששם יעבור מלך ישראל ויארבו עליו ויתפשוהו, ונודע הדבר בכל פעם להנביא והזהיר את המלך, וזה היה כמה פעמים שמזה מבואר שהיה רוה"ק שוכן עליו בתמידות

How did they know it was Elisha?

2. Ralbag 6:8

ומצא אמתו' דברי הנבי' תמיד לא פעם א' לבד ולא ב' פעמים לבד אך בחן זה פעמים רבות בדרך שנודע למלך ארם כי מלך ישראל היה יודע המקומו' אשר יתחבא שם:

Attempted Kidnapping and Soldiers of Fire (6:13-23)

יג וַיֹּאמֶר, לְכוּ וּרְאוּ אֵיכֹה הוּא, וְאֶשְׁלַח, וְאֶקְּחֵהוּ; וַיֻּגַּד-לוֹ לֵאמֹר, הִנֵּה בִדֹתָן. 13 And he said: 'Go and see where he is, that I may send and fetch him.' And it was told him, saying: 'Behold, he is in Dothan.'

יד וַיִּשְׁלַח-שָׁמָּה סוּסִים וְרֶכֶב, וְחַיִּל כָּבֵד; וַיָּבֹאוּ לַיִּלָה, וַיַּקִפוּ עַל-הַעִּיר. 14 Therefore sent he thither horses, and chariots, and a great host; and they came by night, and compassed the city about.

טוּ וַיַּשְׁכֵּם מְשָׁרֵת אִישׁ הָאֶלֹהִים, לָקוּם, וַיֵּצֵא, וְהִנֵּה-חַיִּל סוֹבֵב אֶת-הָעִיר וְסוּס וָרֶכֶב; וַיֹּאמֶר נַעֲרוֹ אֵלָיו אֲהָהּ אֲדֹנִי, אַיכָה נַעֲשָׂה. 15 And when the servant of the man of God was risen early, and gone forth, behold, a host with horses and chariots was round about the city. And his servant said unto him: 'Alas, my master! how shall we do?'

טז וַיֹּאמֶר, אַל-תִּירָא: כִּי רַבִּים אֲשֶׁר אִתָּנוּ, מֵאֲשֶׁר אוֹתָם. **16** And he answered: 'Fear not: for they that are with us are more than they that are with them.'

יז וַיִּתְפַּלֵּל אֱלִישָׁע, וַיֹּאמֵר, יְהוָה, פְּקַח-נָא אֶת-עֵינִיו וְיִרְאֶה; וַיִּפְקח יְהוָה, אֶת-עֵינֵי הַנַּעַר, וַיַּרְא וְהִנֵּה הָהָר מְלֵא סוּסִים וְרֵכֵב אֵשׁ, סִבִיבֹת אֱלִישַׁע. 17 And Elisha prayed, and said: 'LORD, I pray Thee, open his eyes, that he may see.' And the LORD opened the eyes of the young man; and he saw; and, behold, the mountain was full of horses and chariots of fire round about Elisha.

יח וַיֵּרְדוּ, אֵלָיו, וַיִּתְפַּלֵּל אֱלִישָׁע אֶל-יְהוָה וַיֹּאמֵר, הַדְּ-נָא אֶת-הַגּוֹי-הַזֶּה בַּפַּנוַרִים; וַיַּכֵּם בַּפַּנוַרִים, כִּדְבַר אֵלִישַׁע. **18** And when they came down to him, Elisha prayed unto the LORD, and said: 'Smite this people, I pray Thee, with blindness.' And He smote them with blindness according to the word of Elisha.

יט וַיּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלִישָׁע, לֹא זֶה הַדֶּרֶהּ וְלֹא זֹה הָעִיר--לְכוּ אַחֲרַי, וְאוֹלִיכָה אֶתְכֶם אֶל-הָאִישׁ אֲשֶׁר תְּבַקֵּשׁוּן; וַיּּלֶּהְ אוֹתם, שׁמרוֹנה. 19 And Elisha said unto them: 'This is not the way, neither is this the city; follow me, and I will bring you to the man whom ye seek.' And he led them to Samaria.

נְיְהִי, כְּבֹאָם שֹׁמְרוֹן, וַיֹּאמֶר אֱלִּישָׁע,
יְהְנָה פְּקַח אֶת-עֵינֵי-אֵלֶה וְיִרְאוּ; וַיִּפְּקַח
יְהנָה, אֶת-עֵינֵיהֶם, וַיִּרְאוּ, וְהִנֵּה בְּתוֹךְ
שֹׁמרוֹן.

20 And it came to pass, when they were come into Samaria, that Elisha said: 'LORD, open the eyes of these men, that they may see.' And the LORD opened their eyes, and they saw; and, behold, they were in the midst of Samaria.

כא וַיֹּאמֶר מֶלֶּךּ-יִשְׂרָאֵל אֶל-אֱלִישְׁע, כִּרִאֹתוֹ אוֹתָם: הַאַכֵּה אַכֵּה, אָבִי. **21** And the king of Israel said unto Elisha, when he saw them: 'My father, shall I smite them? shall I smite them?'

כב וַיֹּאמֶר לֹא תַכֶּה, הַאֲשֶׁר שְׁבִיתָ בְּחַרְבָּדְּ וּבְקַשְׁתְּדְּ אַתָּה מַכֶּה; שִׂים לֶחֶם וָמַיִם לִפְנֵיהֶם, וְיֹאכְלוּ וְיִשְׁתּוּ, וְיֵלְכוּ, אל-אדנִיהָם. 22 And he answered: 'Thou shalt not smite them; hast thou taken captive with thy sword and with thy bow those whom thou wouldest smite? set bread and water before them, that they may eat and drink, and go to their master.'

כג וַיִּכְרֶה לָהֶם כֵּרָה גְדוֹלָה, וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ, וַיְשַׁלְּחֵם, וַיֵּלְכוּ אֶל-אֲדנִיהֶם; וְלֹא-יָסְפוּ עוֹד גְּדוּדֵי אֲרָם, לָבוֹא בְּאֶרֶץ יִשִּׂרָאֵל. {פּ} 23 And he prepared great provision for them; and when they had eaten and drunk, he sent them away, and they went to their master. And the bands of Aram came no more into the land of Israel. {P}

What is the plan of the king of Aram?

3. Ralbag 6:13

איכה הוא. איך הוא והרצון בו אם הוא בעיר בצורה וחיל רב עמו או איך הוא ענינו כי לפי שהוא בו אתחכם להבי' עליו חיל לתפשו:

4. Malbim 6:13

שאם הוא עני בנקל יותר שיצא אליו, ואם הוא עשיר יצטרך להרבות לו מתנות עד יתרצה אליו, ומה ששלח חיל כבד היה להגן על הנביא אם לא יניחהו חיל המלך לצאת מאתם:

Why does he need the fiery horses if he is going to blind the Syrians and lead them to Shomron? How is this connected to the fiery chariot of Eliyahu?

5. Metzudos 6:17

והנה ההר וכו׳. ואף על פי שלא היה נעזר בזה כי אם במה שהוכו בסנורים, כל מקום הועיל בזה להשתיק הנער מצעקתו, כי הצעקה היה סיבה שירגישו הארמים אשר אלישע ישנו פה:

6. Malbim 6:17

פקח נא את עיניו, כי חונה מלאך ה׳ סביב ליראיו ומחנות מלאכים מקיפים את איש האלהים לשמרו כמ׳׳ש במד׳, והמלאכים שהוכנו עתה להצלתו באו בתמונת רכב אש וסוסי אש כמו שבאו מחנה ארם ברכב וסוסים והוצרך לתפלה, כי שיראה את הרוחנים מי שאינו מוכן לנבואה היה נס גדול מאד, ובריאה יש מאין כמ׳׳ש במק׳׳א :

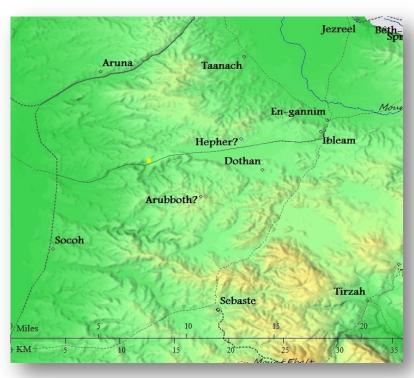
What is the parallel between opening the eyes and blinding the soldiers?

7. Abarbanel 6:18-19

והנה הנביא יצא מהעיר וירדו עבדי מלך ארם אליו, ויתכן ששאלו לו האם העיר ההיא דותן ואם היה שם אלישע? והוא התפלל לשם שיכה אותם בסנורים באופן שלא יראו מה שראוי, (יט) ואמר אליהם שלא היה אותו העיר דותן ושטעו בדרך ושגם אלישע לא היה שם וכי הוא יוליכם אל האיש אשר היו מבקשים, והם חשבו שכן היה האמת מפני שבאו בלילה והלכו אחריו והוליכם לשמרון, ואז ראו שהיו בתוך העיר בידי

How far must they travel?

אויביהם

Why does Elisha not allow him to finish them off?

8. Kohelles 3:8

{ס} : יַעַת שָׁלְוֹם: {ס} עֵת מִלְחָמָה (ס) עֵת לִשְׂנֹא (ס) עֵת לִשְׂנֹא A time for loving and a time for hating; A time for war and a time for peace.

9. Ralbag 6:22

האשר שבית בחרבך ובקשתך אתה מכה. ר״ל הנה אלו שביתי ונהגתי בכח גבורת השם יתברך ולמה תכה אותם האם תכה האנשים אשר תנהג בשבי בחרבך ובקשתך אין זה ראוי וכל שכן שאין ראוי זה באשר שבה אותם הש״י:

10 Malhim 6.22

האשר שבית כי מה שהותר למלכי הארצות להרוג את אויביהם הוא רק בדרך מלחמה, ובפרט שהם לא באו לעשות רע עם הנביא רק להטיב עמו לפי דעתם:

11. Abarbanel 6:23

(כג) וכאשר ראה זה מלך ארם לא הוסיף לשלוח עוד גדודיו בארץ ישראל בהחבא כמנהגם מפחד הנביא שיגלה אותם.

אבל תשובת הדבר הזה לדעתי היא, שאנשי ארם לא נעדרה מהם הראות (כי לא היו סומים) כי אם ההכרה, ולכן לא הכירו בשמרון בהיותם בתוכה, ואמר הנביא פקח נא את עיני אלה שיכירו במקום שהם בו שהיו בתוך שומרון, ולכן הבהילו ולא יספו גדודי ארם לבא עוד בגבול ישראל. וחז״ל (ילקוט ח״ב רמז רל״א בשם תנא דבי אליהו) אמרו מסכים לזה, טובה חכמה מכלי קרב, גדול פסקון שעשה אלישע עם ישראל יותר מכל כלי קרב ומלחמות שהיו ליהורם בן אחאב, שנאמר ויאמר לא תכה ויכרה להם כירה גדולה, ואין כירה אלא לשון שלום. רצו בזה שיותר הועיל אותה סעודה שנתן באותו אופן הנביא לאנשי ארם שבאו לתפשו, כדי שיחדלו גדודי ארם לבא עוד בארץ ישראל, ויותר מנעם זה ממה שהועיל ומנעם ממנו כל המלחמות שהיה עושה יהורם:

Is there any significance in his placement in Dotan?

12. Bereishis 37:15-17

וַיִּמְצָאָהוּ אִישׁ וְהִנָּה תֹעֶה בַּשִּׂדֶה וַיִּשְׁאָלֵהוּ הָאָיִשׁ לֵאמֹך מַה־תְּבַקֵּשׁ:

a man came upon him wandering in the fields. The man asked him, "What are you looking for?"

וַיאמֶר אָת־אַחַי אָנֹכִי מְבַקֵּשׁ הַגִּידָה־נָּא לִּי אֵיפֹה הֵם רֹעֵים:

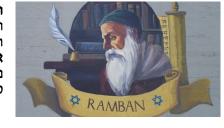
He answered, "I am looking for my brothers. Could you tell me where they are pasturing?"

ַוּלָאמֶר הָאִישׁ נָסְעוּ מִזֶּה כִּי שָׁמֵעְתִּי אְמְרִים נֵלְכָה דּתְינָה וַיֶּלֶדְ יוֹסֵף אַחַר אָחִיו וַיִּמְצָאַם בְּדֹתְן:

The man said, "They have gone from here, for I heard them say: Let us go to Dothan." So Joseph followed his brothers and found them at Dothan.

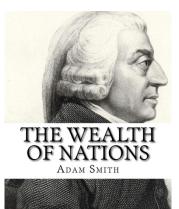
13. Ramban 37:15

וימצאהו איש והנה תעה בשדה יאמר כי הוא תועה מן הדרך ולא היה יודע אנה ילך וכנכס בשדה כי במקום המרעה היה מבקש אותם ויאריך הכתוב בזה להגיד כי סיבות רבות באו אליו שהיה ראוי לחזור לו אבל הכל סבל לכבוד אביו ולהודיענו עוד כי הגזרה אמת והחריצות שקר כי זמן לו הקב"ה מורה דרך שלא מדעתו להביאו בידם ולזה נתכוונו רבותינו (ב"ר פד יד) באמרם כי האישים האלה הם מלאכים שלא על חנם היה כל הסיפור הזה להודיענו כי עצת ה' היא תקום:

14. The Wealth of Nations, Book IV, Chapter II, paragraph IX Adam Smith

But the annual revenue of every society is always precisely equal to the exchangeable value of the whole annual produce of its industry, or rather is precisely the same thing with that exchangeable value. As every individual, therefore, endeavours as much as he can both to employ his capital in the support of domestic industry, and so to direct that industry that its produce may be of the greatest value, every individual necessarily labours to render the annual revenue of the society as great as he can. He generally, indeed, neither intends to promote the public interest, nor knows how much he is promoting it. By preferring the support of domestic to that of foreign industry, he intends only his own security; and by directing that industry in such a manner as its produce may be of the greatest value, he intends only his own gain, and he is in this, as in many other cases, led by an **invisible hand** to promote an end which was no part of his intention. Nor is it always the worse for the society that it was not part of it. By pursuing his own interest he frequently promotes that of

the society more effectually than when he really intends to promote it. I have never known much good done by those who affected to trade for the public good. It is an affectation, indeed, not very common among merchants, and very few words need be employed in dissuading them from it.

